

उत्तराखण्ड संस्कृत विश्वविद्यालय, हरिद्वार
राष्ट्रीय शिक्षा नीति 2020 पर आधारित पाठ्यक्रम (सत्र 2026-27 से प्रभावी)
मौलिक चयनात्मक पाठ्यक्रम
शास्त्री पाठ्यक्रम
विषय-नेपाली
प्रश्नपत्र- नेपाली भाषाको परिचयात्मक अध्ययन
कोड - GE-01
पहिलो वर्ष (पहिलो सत्र)

पूर्णाङ्क-100 क्रेडिट- 4
सैद्धान्तिक मूल्याङ्कन/लिखित -75
आन्तरिक मूल्याङ्कन/अनुशिक्षण-25

एकाइ		
1	भाषाको अर्थ, परिभाषा, प्रकृति र विशेषता	15
2	नेपाली भाषाको उत्पत्ति र विकासको परिचय	15
3	नेपाली भाषाका विशेषता - सामान्य परिचय	15
4	नेपाली वर्ण, वर्णका प्रकार नेपाली शब्द निर्माण प्रक्रिया	15
5	नेपाली शब्द भण्डारको परिचय	15
6	अनुशिक्षण	25

सन्दर्भ सामग्री (Reference Books) -

1. नेपाली भाषाको उत्पत्ति - चूडामणि बन्धु
2. माध्यमिक नेपाली व्याकरण र रचना - घनश्याम नेपाल र पुष्कर पराजुली
3. उच्च माध्यमिक नेपाली व्याकरण र रचना- घनश्याम नेपाल र कविता लामा
4. नेपाली भाषा र साहित्य - बालकृष्ण पोखरेल
5. परिचयात्मक भाषाविज्ञान र नेपाली भाषा - दशरथ खरेल
6. सामान्य र प्रायोगिक भाषाविज्ञान - यादवप्रकाश लामिछाने









उत्तराखण्ड संस्कृत विश्वविद्यालय, हरिद्वार
राष्ट्रीय शिक्षा नीति 2020 पर आधारित पाठ्यक्रम (सत्र 2026-27 से प्रभावी)
मौलिक चयनात्मक पाठ्यक्रम
शास्त्री पाठ्यक्रम
विषय-नेपाली
प्रश्नपत्र- नेपाली भाषाका कविता
कोड - GE-02
पहिलो वर्ष (दोस्रो सत्र)

पूर्णाङ्क-100 क्रेडिट- 4
सैद्धान्तिक मूल्याङ्कन/लिखित -75
आन्तरिक मूल्याङ्कन/अनुशिक्षण-25

एकाइ		
1	कविताको अर्थ, परिभाषा र कविताका तत्त्व	15
2	नेपाली कविताको विकासक्रमको परिचय	15
3	कविको सामान्य परिचयसहित कविताको समीक्षा- सुवानन्द दास - पृथ्वीनारायण भानुभक्त आचार्य - भक्तमाला लेखनाथ पौड्याल - सत्य सन्देश लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा - यात्री पारसमणि प्रधान - कवि र कविता	15
4	अगमसिंह गिरी - नचिनिने भएछौ वीरेन्द्र - बिहान हरिभक्त कटुवाल - यो जिन्दगी खै के जिन्दगी! लक्ष्मीदेवी सुन्दास - उत्सर्ग शोभाकान्ति थेगिम लेप्चा - मेरो देउराली	15
5	पारिजात - मानुषी भूपि शेरचन - हामी विजय मल्ल - छोरीलाई मानचित्र पढाउँदा मनप्रसाद सुब्बा - म कहिले बुद्ध हुनु राजेन्द्र भण्डारी - बेरोजगार युवाको आइडेन्टिटी कार्ड	15
6	अनुशिक्षण	25

सन्दर्भ सामग्री Reference Books-

1. नेपाली साहित्यको परिचयात्मक इतिहास - घनश्याम नेपाल
2. नेपाली साहित्यको संक्षिप्त इतिहास - मोहनराज शर्मा र दयाराम श्रेष्ठ 'सम्भव'
3. वीरकालीन कविता - दयाराम श्रेष्ठ 'सम्भव'
4. समसामायिक साझा कविता - तारानाथ शर्मा (सम्पादक)
5. समसामायिक कविताहरू - कृष्ण प्रसाई (सम्पादक)

AL 2

राष्ट्रीय शिक्षा नीति 2020 पर आधारित पाठ्यक्रम (सत्र 2026-27 से प्रभावी)

मौलिक चयनात्मक पाठ्यक्रम

शास्त्री पाठ्यक्रम

विषय-नेपाली

प्रश्नपत्र- नेपाली भाषाका कथा

कोड - GE-03

दोस्रो वर्ष (तेस्रो सत्र)

पूर्णाङ्क-100 क्रेडिट- 4

सैद्धान्तिक मूल्याङ्कन/लिखित -75

आन्तरिक मूल्याङ्कन/अनुशिक्षण-25

एकाइ		
1	कथाको अर्थ, परिभाषा र कथाका तत्त्व	15
2	नेपाली कथाको विकासक्रमको परिचय	15
3	कथाकारको सामान्य परिचयसहित कथाको समीक्षा- रूपनारायण सिंह - बितेका कुरा गुरुप्रसाद मैनाली - परालको आगो विश्वेश्वरप्रसाद कोइराला- मधेशतिर गोविन्दबहादुर 'गोठाले' - मालिकको कुकुर शिवकुमार राई - फ्रन्टियर	15
4	इन्द्र सुन्दास - शेरसिंह गोर्खा इन्द्रबहादुर राई - रातभरि हुरी चल्यो लीलबहादुर छेत्री - शङ्काको साँढे हरिप्रसाद 'गोर्खा' राई - गोरखाको मोडेल प्रकाश कोविद - ढिकी गुप्त प्रधान - मेरो घर	15
5	रमेश विकल - लाहुरी भैंसी सानु लामा - यसरी बित्छ दिन परशुराम रोका - मृत्युकै मुखेञ्जी वीरविक्रम गुरुङ - टाइपिस्ट मटिलडा राई - एक विद्यार्थीको बजेट	15
6	अनुशिक्षण	25

सन्दर्भ सामग्री Reference Books-

1. नेपाली साहित्यको संक्षिप्त इतिहास - मोहनराज शर्मा र दयाराम श्रेष्ठ 'सम्भव'
2. कथाकुसुम - सूर्यविक्रम ज्ञवाली (सम्पादक)
3. साझा कथा - (सम्पादक)
4. दार्जिलिङका कथा र कथाकार - राजनारायण प्रधान (सम्पादक)
5. झ्यालबाट - ईश्वर बराल (सम्पादक)
6. आधुनिक भारतीय नेपाली कथा - अविनाश श्रेष्ठ (सम्पादक)
7. नेपाली कथा र कथाकार - डा दयाराम श्रेष्ठ 'सम्भव'

Ac

3

किसी

राष्ट्रीय शिक्षा नीति 2020 पर आधारित पाठ्यक्रम (सत्र 2026-27 से प्रभावी)

मौलिक चयनात्मक पाठ्यक्रम

शास्त्री पाठ्यक्रम

विषय-नेपाली

प्रश्नपत्र- नेपाली भाषाका उपन्यास

कोड - GE-04

दोस्रो वर्ष (चौथो सत्र)

पूर्णाङ्क-100 क्रेडिट- 4

सैद्धान्तिक मूल्याङ्कन/लिखित -75

आन्तरिक मूल्याङ्कन/अनुशिक्षण-25

एकाइ		
1	उपन्यासको अर्थ, परिभाषा र कथाका तत्व	15
2	नेपाली उपन्यासको विकासक्रमको परिचय	15
3	३ -६ एकाइमा दिइएका उपन्यासकारहरूको सामान्य परिचयसहित उपन्यासको समीक्षा- रूपनारायण सिंह - भ्रमर इन्द्र सुन्दास - जुनेली रेखा	15
4	विश्वेश्वरप्रसाद कोइराला- तीन घुम्ती लैनसिंह बाङ्गदेल - लङ्डाको साथी	15
5	असीत राई - नयाँ क्षितिजको खोज कृष्ण धरावसी - शरणार्थी	15
6	अनुशिक्षण	25

सन्दर्भ सामग्री Reference Books-

1. नेपाली साहित्यको परिचयात्मक इतिहास - घनश्याम नेपाल
2. नेपाली साहित्यको संक्षिप्त इतिहास - मोहनराज शर्मा र दयाराम श्रेष्ठ 'सम्भव'
3. नेपाली उपन्यास र उपन्यासकार - कृष्णचन्द्रसिंह प्रधान
4. नेपाली उपन्यासका आधारहरू - इन्द्रबहादुर राई
5. आधुनिक नेपाली उपन्यास - मोहन पी दाहाल
6. उपन्यास सिद्धान्त र नेपाली उपन्यास - नेत्र एटम र कृष्णहरि बराल

राष्ट्रीय शिक्षा नीति 2020 पर आधारित पाठ्यक्रम (सत्र 2026-27 से प्रभावी)

मौलिक चयनात्मक पाठ्यक्रम

शास्त्री पाठ्यक्रम

विषय-नेपाली

प्रश्नपत्र- नेपाली भाषाका नाटक र निबन्ध

कोड - GE-05

तेस्रो वर्ष (पाँचौँ सत्र)

पूर्णाङ्क-100 क्रेडिट- 4

सैद्धान्तिक मूल्याङ्कन/लिखित -75

आन्तरिक मूल्याङ्कन/अनुशिक्षण-25

एकाइ		
1	नाटक र एकाङ्की नाटकको अर्थ, परिभाषा र नाटकका तत्त्व	15
2	नेपाली नाटक र एकाङ्कीको विकासक्रमको परिचय	15
3	नाटककारहरूको सामान्य परिचयसहित नाटकको समीक्षा- बालकृष्ण सम – प्रह्लाद गोपालप्रसाद रिमाल - मसान मनबहादुर मुखिया – अनि देउराली रुन्छ विजय मल्ल – पत्थरको कथा (एकाङ्की) रामलाल अधिकारी – टीका पनि व्यापार पनि (एकाङ्की)	15
4	निबन्धको अर्थ, परिभाषा र प्रकार निबन्ध र प्रबन्धमा भेद नेपाली निबन्धको विकासक्रम	15
5	लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा – श्री गणेशाय नमः हृदयचन्द्रसिंह प्रधान – जुँघा कृष्णचन्द्रसिंह प्रधान – साहित्यको हावापानी शङ्कर लामिछाने – देउताको काम अच्छा राई 'रसिक' – भुँडी पारसमणि प्रधान – अजिब भोज राजनारायण प्रधान – गाँधी रामलाल अधिकारी – पढेको मूर्ख	15
6	अनुशिक्षण	25

सन्दर्भ सामग्री Reference Books-

1. नेपाली साहित्यको संक्षिप्त इतिहास – मोहनराज शर्मा र दयाराम श्रेष्ठ 'सम्भव'
2. नेपाली नाटकको इतिहास – रत्नध्वज जोशी
3. साझा एकाङ्की – चुडामणि बन्धु
4. नेपाली नाटक र नाटककार – केशवप्रसाद उपाध्याय
5. नेपाली एकाङ्की यात्रा – रामलाल अधिकारी
6. नेपाली निबन्ध यात्रा – रामलाल अधिकारी
7. निबन्ध नन्दन – घनश्याम नेपाल

AL

5

विमल

राष्ट्रीय शिक्षा नीति 2020 पर आधारित पाठ्यक्रम (सत्र 2026-27 से प्रभावी)
मौलिक चयनात्मक पाठ्यक्रम

शास्त्री पाठ्यक्रम

विषय-नेपाली

प्रश्नपत्र-नेपाली लोकसाहित्य र संस्कृति

कोड - GE-06

तेस्रो वर्ष (छैटौँ सत्र)

पूर्णाङ्क-100 क्रेडिट- 4

सैद्धान्तिक मूल्याङ्कन/लिखित -75

आन्तरिक मूल्याङ्कन/अनुशिक्षण-25

एकाइ		
1	लोकवार्ता र लोक साहित्यको अर्थ र परिभाषा लोक साहित्यका मुख्य विशेषता	15
2	नेपाली लोक गीत- सेलो, झ्याउरे, रसिया, टुङ्ना र बाहामासा नेपाली लोक कविता – कवित्त, खाँडो र सिलोक नेपाली लोक नाटक – सोरठी, घाटु, बालुन र कात्तिक नेपाली लोक गाथा – धमारी, चाँचरी, दुस्को र भैनी	15
3	संस्कृतिको अर्थ र परिभाषा संस्कृति र सभ्यता नेपाली समाज र संस्कृतिको स्वरूप वर्षभरि मनाइने नेपाली चाडपर्व	15
4	परम्परा र लोकविश्वासको अर्थ एवम् परिभाषा नेपाली समाजमा प्रचलित लोकविश्वासहरू	15
5	नेपाली खानपान, वेशभूषा, गरगहना, भाँडावर्तन, हातहतियार, बाजागाजा, पारम्परिक खेल आदि	15
6	अनुशिक्षण	25

सन्दर्भ सामग्री Reference Books-

1. नेपाली जन साहित्य – काजीमान कन्दङ्वा
2. नेपाली लोक साहित्य – चूडामणि बन्धु
3. खस किराँत संस्कृति – शान्तिराज शर्मा
4. हाम्रो समाज एक अध्ययन – जनकलाल शर्मा
5. नेपाली लोक जीवन : लोकविश्वास – हंसपुरे सुवेदी
6. पहिलो पहर – कुमार प्रधान
7. नेपाली लोक संस्कृति – जीवेन्द्र गिरी
8. लोकविश्वास – डा दिलकुमार प्रधान



AL

